

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка дисципліни в
eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЗОВНІШНІЙ І ВНУТРІШНІЙ КАРАНТИН РОСЛИН»

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність 202 Захист і карантин рослин
Освітня програма «Карантин рослин»
Рік навчання 1, семестр 1
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Сикало Оксана Олексіївна

sukalo_o@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3672>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Зовнішній і внутрішній карантин рослин» є однією з основних початкових дисциплін теоретичної та професійної підготовки магістрів із захисту і карантину рослин. У курсі розглянуто міжнародні вимоги під час імпорту та експорту підкарантинної продукції, вимоги до організації, методів та термінів проведення контрольних обстежень сільськогосподарських угідь, земель не сільськогосподарського призначення з метою виявлення карантинних шкідливих організмів. Вивчають ситуації, які можуть складатись на прикордонних пунктах при проведенні огляду об'єктів регулювання, вимоги, щодо неї. Порядок проведення обстежень сільськогосподарських культур, методи обстежень, прийняття рішень про ліквідацію вогнищ карантинних об'єктів, введення або скасування особливого карантинного режиму.

Завдання сформувані у студентів знання стосовно міжнародних вимог при імпорті, експорті підкарантинної продукції та знань щодо організації, методів та термінів проведення контрольних обстежень сільськогосподарських угідь, земель не сільськогосподарського призначення з метою виявлення карантинних шкідливих організмів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: • Закон України «Про карантин рослин», «Положення про Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України» та інші законодавчі документи.

- методики здійснення державного контролю за діяльністю розсадників, державних сортодільниць, оранжерей і теплиць, діяльність яких пов'язана з обігом рослин, насіння і садивного матеріалу;

- методики організації й проведення систематичних обстежень земель сільськогосподарського призначення і земель лісового фонду, пунктів карантину рослин та прилеглої до них території, місць обігу рослин, продуктів рослинного походження та інших об'єктів регулювання;

- методики проведення спеціальних досліджень спільно з вітчизняними організаціями з карантину і захисту рослин та інших країн щодо оцінки відповідності (невідповідності) об'єктів регулювання фітосанітарним правилам;

вміти:

- використовувати знання і уміння під час проведення інспектування рослин, що ростуть на землях сільськогосподарського призначення, у розсадниках, садах, лісах, відкритому ґрунті, теплицях та в інших місцях, включаючи місця для зберігання, переробки і транспортні засоби для переміщення об'єктів регулювання;

- використовувати професійні спеціалізовані знання та уміння під час запровадження відповідно до законодавства термінових заходів для локалізації та ліквідації карантинних організмів та запобігання їх поширенню;

- виявляти і застосовувати термінові заходи для локалізації та/або ліквідації карантинних організмів з урахуванням фітосанітарного стану, екологічної ситуації і економічної доцільності;

- визначати рівень ризику, прийнятний для зарубіжних країн та зацікавлених партнерів;

- використовувати спеціалізовані знання під час проведення інспектування та фітосанітарної експертизи об'єктів регулювання;

- використовувати спеціалізовані знання під час здійснення координації моніторингу, виявлення та ідентифікації регульованих шкідливих організмів в Україні;

- розробляти проекти нормативно-правових актів у сфері карантину рослин; вести обліки бази даних та інформувати громадськість та зацікавлених партнерів про виявлення, наявність, поширення, локалізацію та за необхідності ліквідацію регульованих шкідливих організмів;

- поширювати інформацію у сфері карантину рослин серед населення щодо поширення та ідентифікації відповідних карантинних організмів;

- визначати і застосовувати різні засоби та заходи захисту рослин від шкідливих організмів з урахуванням фітосанітарного стану, прогнозів різної завчасності;

- використовувати спеціалізовані знання під час здійснення державного контролю за виконанням фітосанітарних заходів та використання біологічних об'єктів логічної ситуації і економічної доцільності;

- використовувати знання і уміння під час проведення інспектування рослин, що ростуть на землях сільськогосподарського призначення, у розсадниках, садах, лісах, відкритому ґрунті, теплицях та в інших місцях, включаючи місця для зберігання, переробки і транспортні засоби для переміщення об'єктів регулювання;

- використовувати професійні спеціалізовані знання та уміння під час запровадження відповідно до законодавства термінових заходів для локалізації та ліквідації карантинних організмів та запобігання їх поширенню;
- виявляти і застосувати термінові заходи для локалізації та/або ліквідації карантинних організмів з урахуванням фітосанітарного стану, екологічної ситуації і економічної доцільності;
- розробляти новітні фітосанітарні заходи та застосувати їх до об'єктів регулювання (продукції рослинного походження).

Набуття компетентностей:

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин.

СК06. Здатність розробляти комплексні заходи із захисту і карантину рослин для підприємств, установ, організацій усіх форм власності згідно з законодавством ЄС з питань карантину і захисту рослин.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН07. Розробляти сезонні, короткострокові, довгострокові прогнози на підставі даних, особливостей біологічного розвитку, розмноження і поширення шкідливих організмів.

ПРН08. Планувати та управляти науково-дослідними, науково-технічними та/або виробничими проектами із захисту та карантину рослин і дотичних міждисциплінарних питань, базуючись на усвідомленні сучасних тенденцій розвитку науки, техніки та суспільства.

ПРН09. Розробляти, обґрунтовувати та застосовувати фітосанітарні заходи захисту до рослинних багатств країни і навколишнього середовища загалом від занесення та поширення небезпечних карантинних шкідливих організмів.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1. Державне управління в сфері карантину рослин				
Здача всіх практичних робіт та виконання самостійних робіт відбувається у тому числі в платформі elearn				
Тема 1. Державне управління у сфері карантину рослин: структура служби в межах країни, повноваження, завдання, напрямки діяльності у структурі сучасної служби	2/2	<i>Практична робота № 1. Порівняння карантинних і захисних заходів. Об'єкти регулювання</i>		
		Знати визначення: основні та додаткові принципи карантину та захисту рослин. МСФЗ № 5. Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, повноваження, завдання, напрямки діяльності	Ознайомитися з Глосарієм фітосанітарних термінів. Вміти оперувати термінами. Ознайомитися із основними нормативними документами щодо діяльності Держпродспоживслужби України, Положеннями про діяльність та Постанови КМУ	Подати у вигляді таблиці та резюме до них 20
Тема 2. Фітосанітарні заходи: цілі, розробка, перегляд, внесення змін та прийняття фітосанітарних заходів	2/2	<i>Практична робота № 2. Порядок імпорту, експорту, реекспорту та транзиту вантажів рослинного походження</i>		
		Знати права і обов'язки посадових осіб, які здійснюють державний контроль та нагляд, огляд	Ознайомитися із правами та обов'язками посадових осіб, які здійснюють державний контроль та нагляд, огляд, інспектування, обстеження, відбір зразків тощо	Письмовий звіт у робочому зошиті 20
Тема 3. Посадові особи, які здійснюють державний контроль з карантину рослин: права, обов'язки	2/2	<i>Практична робота № 3. Організація і проведення обстежень товарів і продукції, що надходить різними транспортними засобами</i>		
		Порядок обстеження та інспектування об'єктів регулювання, що надходять на державний кордон	Скласти алгоритм порядку інспектування об'єктів регулювання (за вибором студента), що надійшли на державний кордон	Письмовий звіт у робочому зошиті 20
Застосування ФСЗ до об'єктів регулювання	25	<i>Самостійна робота №1. Застосування ФСЗ до об'єктів регулювання</i>		
		Знати об'єкти регулювання, що підлягають фітосанітарній сертифікації на державному кордоні та визначити, які карантинні шкідливі організми можуть бути з ними занесені та ФСЗ щодо них застосовують	Самостійно створити презентацію щодо об'єктів регулювання відповідно до «Переліку об'єктів регулювання» у відповідності до ФСЗ	Презентація 10
Модульна робота 1	6/6/25	Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тих тем, які включені до модуля №1		Виконання тесту 30
РЕЗУЛЬТАТ ЗА МОДУЛЬ 1				100
Модуль 2. Зовнішній карантин рослин				
Здача всіх практичних робіт та виконання самостійних робіт відбувається у тому числі в платформі elearn				

Тема 4. Фітосанітарний контроль об'єктів регулювання	1/4	<i>Практична робота № 4-5. Підготовка та видача фітосанітарних і реекспортних фітосанітарних сертифікатів, їх оформлення</i>		
		Знати: історію санітарних та фітосанітарних заходів; види санітарних та фітосанітарних заходів; умови розробки, перегляду, внесення змін та прийняття фітосанітарних заходів; загальні положення фітосанітарних вимог	Вміти визначати головні ФСЗ, які будуть ефективними для певного виду с.-г. продукції чи рослинної продукції вцілому. ФСЗ для транзитних вантажів	Письмовий звіт у робочому зошиті 15
Тема 5. Умови використання імпортової продукції рослинного походження в Україні	1/2	<i>Практична робота № 6. Визнання вільної зони</i>		
		Положення про вільну зону. Визнання вільних зон і зон з низькою чисельністю шкідливих організмів	Розглянути та вивчити Положення про вільні зони та ознайомитися із процедурою визнання вільних зон.	Письмовий звіт у робочому зошиті 20
	0/2	<i>Практична робота № 7. Визнання вільної ділянки виробництва</i>		
		Положення про вільну ділянку виробництва	Розглянути та вивчити Положення про вільні ділянки виробництва та ознайомитися із процедурою визнання вільних зон.	Письмовий звіт у робочому зошиті 20
1/2	<i>Практична робота 8. Розробка програми ліквідації карантинного шкідливого організму</i>			
	Прийняття рішення про введення програми ліквідації КШО	Розробити Програму ліквідації шкідливих організмів, яка може призвести до встановлення або відновлення факту відсутності шкідливого організму в зоні	Письмовий звіт у робочому зошиті Письмовий звіт у робочому зошиті 10	
Підготовка, оформлення та облік фітосанітарної документації	25	<i>Самостійна робота № 2. Підготовка, оформлення та облік фітосанітарної документації (Вільна зона та вільна ділянка виробництва)</i>		
		Визнання вільних зон і зон з низькою чисельністю шкідливих організмів	Закріпити знання щодо встановлення і використання вільної зони, яка створює можливість здійснювати експорт рослин, рослинних продуктів та інших об'єктів регулювання з однієї країни (країни-експортера), в якій наявна ВЗ, в іншу (країну-імпортер) без використання додаткових фітосанітарних заходів при дотриманні певних вимог	Розробка схеми та складання презентації
Модульна робота 2	3/8/25	Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тих тем, які включені до модуля №2	Виконання тесту (30 тестових запитань) 30	
РЕЗУЛЬТАТ ЗА МОДУЛЬ 2			100	
МОДУЛЬ 3. Внутрішній карантин рослин				
Здача всіх практичних робіт та виконання самостійних робіт відбувається у тому числі в платформі elearn				
Тема 6.1. Внутрішній карантин рослин: завдання, функції	2/2	<i>Практична робота № 9. Особливий карантинний режим: порядок запровадження та скасування</i>		
		Поняття «ареал», «вогнище» відповідно до ситуаційної задачі	Скласти подання щодо запровадження особливого карантинного режиму	Письмовий звіт у робочому зошиті 10

інспектора, законодавча база				
Тема 6.2. Міжнародні стандарти, які стосуються загальних процедур: нагляду, огляду, встановлення вільних зон, вільних місць ділянок виробництва рослинної продукції. Інспектування об'єктів регулювання	2/4	<i>Практична робота № 10. Виявлення, локалізація і ліквідація вогнищ карантинних шкідливих організмів плодових, цитрусових культур та винограду</i>		
		Встановити вогнища карантинних шкідливих організмів плодових культур на території України та розробити систему заходів щодо їх знищення	Розробити систему захисту плодових, цитрусових культур і винограду щодо знищення вогнищ	Письмовий звіт у робочому зошиті 10
	0/2	<i>Практична робота № 11. Виявлення, локалізація і ліквідація вогнищ карантинних шкідливих організмів квітково-декоративних та овочевих культур</i>		
		Встановити вогнища карантинних шкідливих організмів квітково-декоративних і овочевих культур на території України та розробити систему заходів щодо їх знищення	Розробити систему захисту квітково-декоративних і овочевих культур щодо знищення вогнищ	Письмовий звіт у робочому зошиті 10
Тема 7. Порядок запровадження та скасування особливого карантинного режиму. Організація і проведення обстежень на виявлення карантинних шкідливих організмів	2/2	<i>Практична робота 13. Виявлення, локалізація та ліквідація вогнищ картоплі та інших технічних культур</i>		
		Встановити вогнища карантинних шкідливих організмів картоплі та інших технічних культур на території України та розробити систему заходів щодо їх знищення	Розробити систему захисту картоплі та інших технічних культур щодо знищення вогнищ	Письмовий звіт у робочому зошиті 10
	0/4	<i>Практична робота № 14-15. Виявлення, локалізація і ліквідація вогнищ карантинних бур'янів</i>		
		Встановити вогнища карантинних шкідливих організмів картоплі та інших технічних культур на території України та розробити систему заходів щодо їх знищення	Розробити систему захисту карантинних бур'янів і шкідників складських приміщень щодо знищення вогнищ	Письмовий звіт у робочому зошиті 5
Моніторинг посівів та насаджень на виявлення карантинних шкідливих організмів	25	<i>Самостійна робота № 3. Моніторинг посівів та насаджень на виявлення карантинних шкідливих організмів</i>		
		Встановлення і використання вільної зони, яка створює можливість здійснювати експорт рослин, рослинних продуктів та інших об'єктів регулювання з однієї країни (країни-експортера), в якій наявна ВЗ, в іншу (країну-імпортер) без використання додаткових фітосанітарних заходів	Ознайомитися із особливостями встановлення та підтримання «вільної зони» чи «вільної ділянки виробництва» та продемонструвати умови, які дозволяють підтримувати вільні зони	Розробка схеми та складання презентації

		при дотриманні певних вимог	
Модульна робота 3	6/14/25	Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тих тем, які включені до модуля № 3	Виконання тесту (30 тестових запитань) 30
РЕЗУЛЬТАТ ЗА МОДУЛЬ 3			100
Всього з навчальної роботи	15/30	Розраховується як сума за всі модулі у перерахунку на 70 % від загальної оцінки за курс	70
Екзамен		Екзамен включає 30% від загальної оцінки за курс	10 тестових запитань різної складності, 2 питання ECE 30

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Сикало О.О., Чернега Т.О. Зовнішній і внутрішній карантин рослин, навчальний посібник, 2021. НУБіП України. 307 с.
2. Мовчан О.М. Карантинні шкідливі організми: карантинні шкідники. – Ч.1. – К.: Світ, 2002. – 288 с.
3. О.О. Сикало, О.М. Мовчан, І.Д. Устінов «Карантинні шкідливі організми: карантинні хвороби». – Ч.2. – К.: Світ, 2005. – 411 с.
4. Закон України «Про карантин рослин», прийнятий Верховною Радою України 30 червня 1993 р. № 3348-ХІІ. Та наступні його редакції.

5. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України e-Learn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3672>);
6. Сикало О.О., Чернега Т.О. Зовнішній і внутрішній карантин рослин, робочий зошит, 2020.
7. Сикало О.О., Чернега Т.О. Зовнішній і внутрішній карантин рослин Методичні рекомендації до проведення ділової гри. 2020 р.

Додаткова література

1. Закон України «Про карантин рослин», прийнятий Верховною Радою України 30 червня 1993 р. № 3348-ХІІ. Та наступні його редакції.
2. Глосарій фітосанітарних термінів, Додаток № 1: Керівництво за інтерпретацією і застосуванням концепції офіційної боротьби з регульованими шкідливими організмами, 2001 .ФАО, Рим.
3. Міжнародна конвенція із захисту рослин, 1997 .ФАО, Рим
// https://www.eppo.int/ABOUT_EPPO/convention/EPPO_Conv_ru.pdf
4. МСФЗ № 1. Фітосанітарні принципи карантину та захисту рослин і застосування фітосанітарних заходів у міжнародній торгівлі, 2006. ФАО, Рим.
5. Конвенція про біологічне різноманіття [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.cbd.int/doc/legal/cbd-ru.pdf>. Заголовок з екрану.
6. ЄОКЗР (2011) Стандарт ЕОКЗР РМ 1/2 (8). «Переліки Е\ЄОКЗР А1 і А2 шкідливих організмів, що мають значення для регулювання у якості карантинних шкідливих організмів». У кн.: «Стандарти ЄОКЗР серії РМ 1 – Загальні фітосанітарні заходи», с. 5-17, ЄОКЗР, Париж (Франція).

Оглядові ресурси:

1. Європейська організації з карантину і захисту рослин (ЄОКЗР)
– Режим доступу: https://www.eppo.int/RESOURCES/eppo_standards
2. Режим доступу: – Режим доступу: <https://www.eppo.int/index>
3. ФАО – Режим доступу: <https://www.ippc.int/ru/publications/76/>;
4. Сайт Держпродспоживслужби України – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/>
5. Фітосанітарія, контроль у сфері насінництва та розсадництва [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozsadnictva>
6. Міністерство аграрної політики та продовольства
– Режим доступу: <https://minagro.gov.ua/ua>
7. Міністерство захисту довкілля та навколишнього середовища
– Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/>

8. Державний реєстр пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні [Електронний ресурс]

– Режим доступу: <https://mepr.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-pesticidiv-i-agrohimikativ-dozvolenih-do-vikoristannya-v-ukraini-dopovnennya-z-01012017-zgidno-vimog-postanovi-kabinetu-ministriv-ukraini-vid-21112007--1328.html>

9. ПЕРЕЛІК регульованих шкідливих організмів [Електронний ресурс]

– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-19#Text>

10. ПОРЯДОК офіційного встановлення та/або підтримання статусу місця виробництва або виробничої ділянки, вільних від регульованих шкідливих організмів, позбавлення такого статусу, його поновлення та інші умови офіційного встановлення місця виробництва або виробничої ділянки [Електронний ресурс]

– Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE36152.html

11. Діагностичні протоколи

– Режим доступу: https://www.eppo.int/RESOURCES/eppo_standards/pm7_diagnostics

12. Стандарти з аналізу фітосанітарного ризику

– Режим доступу: https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/practical_activities